

אקלים כיתתי במעבדת העיצוב

עבודת הצוות בפתרון בעיות יצירתי¹

כידוע, עבודת צוות יכולה להיות מעשירה, חסכונית ופורייה יותר מאשר עבודה של אדם יחיד. לכן, אחד המאפיינים של העבודה במאה ה-21 זו עבודת צוות. צוות או קבוצת עבודה יכולים להיות באותו המקום או במקומות שונים, יכולה להיפגש באופן קבע או להיות מזומנים לצורך מסוים אך בכל מקרה, הריבוי וה"ביחד" חשובים.

ביקורת עבודות

במגמת העיצוב מושם דגש על הערכה מעצבת על ידי **ביקורת עבודות**. זו מתבצעת במקום נתון בזמן נתון כאשר אחד התלמידים מציג בפני כל חברי הכיתה את הפרויקט. במהלך ההצגה עליו להתייחס למחווה העיצוב, הרעיונות השונים והסקיצות החזותיות. תהליך זה מאפשר לתלמידי הכיתה, להביע את חוות דעתם ולסייע להתפתחות הפרויקט. היכולת להקשיב ולהתבונן ובהמשך להביע חוות דעת מנומקת ומוסברת תורמת רבות למציג ולכל חברי הקבוצה. לסיכום, תהליך ביקורת עבודות מממש בפועל תהליך של חשיבה ביקורתית והוא מהווה נדבך נוסף בחשיבה המתכנסת של התהליך.

כמה מילים אודות אקלים מעודד יצירתיות

להשהות שיפוט, לחשוב כמו ילד, להשתולל בחשיבה זה קל להגיד אך לא תמיד קל לעשות. כדי שהלומדים ירגישו בטוחים להיות יצירתיים, להשתובב ולקחת סיכונים בחשיבתם צריך אקלים שיאפשר זאת. ניתן להשרות אקלים כזה הן על ידי הבאה לכתה של מגוון גירויים וחומרים שונים ומגוונים שיפעילו וינגשו את כל החושים והאינטליגנציות והן על ידי יציאה לסביבה אחרת מחוץ לכתה (בבניין או בחצר בית הספר ומחוצה לו). יחד עם זאת, המצאות פסיבית של חומרים וגירויים אינה מספיקה, יש לזמן לתלמידים תרגילים והפסקות ל"שבירת שגרה" ע"י חידות, תרגילי פנטומימה, ריקוד ותנועה, התבוננות מזוויות שונות, מנוחה, השתטות ודימיון וכמובן, דוגמה אישית ושותפות של המורה.

¹ ראו: טרפינגר, איזקסן ודורבל (2000) פתרון בעיות יצירתי, הכנות לקראת פב"י, ע"מ 35-44

דוגמא לשבירת השגרה, רעיונות לתרגילי פנטומימה:

1. כל אחד מהתלמידים הוא בלון. המורה "מנפח" בפנטומימה את הבלון והתלמידים צריכים להתנהג (בפנטומימה) בהתאם למה שהמורה עושה.
2. כמו ב-1 אך כולם בלון אחד
3. כולם מחזיקים את התקרה והמורה מתאר להם מה קורה (התקרה נופלת בצד ימין, החזיקו אותה שלא תיפול. תרימו את התקרה גבוה, גבוה... התקרה זזה עקב רעידת אדמה...) על התלמידים לפעול בהחזקת התקרה לפי מה שקורה.
4. כל אחד הוא קוביית קרח שמזרקה לכוס קפה חם. על התלמידים להתנהג בהתאם (גם אם מערבבים, או עושים פעולות אחרות עם קוביית הקרח ההולכת ונמסה).